

Mapování moudivláčka lužního - pobočkového ptáka SOS 2024

Cílem mapování je získat poznatky o početnosti, rozšíření a ekologii moudivláčka lužního na území Moravskoslezského kraje a okresu Vsetín. Motivací je především fakt, že početnost tohoto druhu pěvce silně ubývá v celém jeho areálu, a proto chceme zachytit současný stav jeho početnosti u nás, případně zjistit, zda v některých oblastech nedošlo k jejímu poklesu oproti historickým údajům.

Biotopové nároky – kontrolovaná stanoviště

Moudivláček lužní se vyskytuje zpravidla v blízkosti vody (vodoteče, břehy rybníků, zarostlé mokřady), ale může se usadit i na vlhkých loukách či u podmáčených polí, pokud se zde objevují vhodné stromy pro hnízdění. Charakteristické visuté hnízdo bývá umístěno na tenkých převislých větvích listnatých stromů, nejčastěji na vrbách, olších, topolech nebo břízách. Hnízdní početnost může být v jednotlivých letech značně rozdílná. V pohnízním období vyhledává rákosové či orobincové porosty, ve kterých hledá potravu. Mapování tedy bude zaměřeno na vyjmenované typy mokřadních biotopů, přičemž vhodné je se soustředit na historicky známá hnízdiště. Výstupem mapování by měl být počet zpívajících samců/registrovaných jedinců na linii, či ploše (u malých lokalit) vhodných biotopů.

Sledovaná oblast

Mapování proběhne na území Moravskoslezského kraje a okresu Vsetín. Vybranou lokalitu včetně vymezené trasy, či bodu prosím zadejte do tohoto [FORMULÁŘE](#) nejlépe do 10.4.2024.

Harmonogram mapování

1) Hnízdní období:

Průzkum vhodných lokalit bude probíhat ve dvou termínech v průběhu hnízdního období. První období, 15. 4. - 31. 5. 2024, zahrnuje kontrolu obsazenosti hnízdišť mapováním zpívajících samců (případně zaznamenejme i jiné chování či pohlaví jedinců). Ve druhém, 1. 6. - 20. 6. 2024, by pak mělo být zachyceno hnízdění. V obou těchto termínech samci intenzivně vymezují svá teritoria zpěvem a pravděpodobnost jejich zjištění na lokalitě je tak největší. Druh lze i provokovat nahrávkou, i když není vhodné to opakovat vícekrát na téže lokalitě v rámci jednoho období. Zásadní je vybranou lokalitu navštívit v obou výše zmíněných termínech. Odstup mezi dvěma po sobě jdoucími kontrolami by měl být alespoň 14 dní. Mapování by mělo probíhat pouze za vhodných podmínek, tj. při teplotách nad 5 °C, bez silného větru a deště. Nejvhodnější denní dobou mapování je ráno, kdy je aktivita zpívajících samců vyšší.

2) Pohnízní výskyt

Kromě samotného hnízdění je žádoucí podchytit i pohnízní výskyt moudivláčků, v období 1. 8. - 1. 9. 2022, kdy mají ptáci rovněž časté nápadné hlasové projevy. Během září pak většina ptáků odlétá zimovat na jih.

3) Zimování

Vzácně zimující jedince lze mapovat v období 15. 11. 2024 - 1. 3. 2025. V tomto zimním období je ale především velmi vhodné provést na stejných liniích dohledávání hnízd, která jsou na neolístěných stromech výrazně více nápadná, než v době hnízdění. Tato doplňková metoda může významně přispět k upřesnění počtu hnízdicích moudivláčků v daném území.

Vychází přitom ze znalosti typického visícího moudivláččího hnízda, které je umístěno na stromech či keřích s elastickými větvemi a je převážně vytvořené z chmýří plstnatých nažek topolů a vrb. Lze se zaměřit jak na lokality, kde bylo hnízdění moudivláčků potvrzené, tak i na místa, kde bylo jejich hnízdění možné či pravděpodobné.

Zpracování výsledků

Všechny nálezy moudivláčků (včetně hnízdní aktivity) prosím zadávejte do faunistické databáze České společnosti ornitologické birds.cz/avif. Prosíme o včasné zadávání pozorování do této databáze, abychom měli informaci o již zmapovaných lokalitách. Při zadávání do databáze Avif prosíme uveďte:

- **datum, čas**
- **vyznačení kontrolované linie** (nová funkce databáze), nebo GPS **bodu** (katastr obce se doplní automaticky)
- **název lokality** (stejný jako ve formuláři výběru lokality)
- **poznámka k lokalitě**: k nálezům hnízd, včetně těch zimních, doplňte prosím následující informace: druh stromu, výška, vzdálenost od vody, stav hnízda (dokončené/nedokončené, rozpadlé)
- **poznámka k vycházce**: „Moudivláček SOS“
- **pozorovaný druh** - pokud to bude možné zadejte co nejvíce z těchto údajů: **počet** (velmi cenné jsou pro nás i negativní kontroly, v takovém případě zadejte u druhu počet 0), **pohlaví**, **věk** (ad. či juv.), **aktivitu** (hnízdní kategorii)

Termín zadání pozorování do Avifu je 15. 3. 2025. Vhodné je ale zadat údaje co nejdříve od kontroly pro přehled zmapovaných míst. Případné dotazy zasílejte na adresu dory.h@seznam.cz. Všem mapovatelům předem děkujeme!

Autor metodiky: Jihomoravská pobočka ČSO, upravila Marie Hánová